

ლუარა სორდია¹

სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

DOI: <https://doi.org/10.52340/sou.2023.19.14>

რაბინდრანათ თაგორის რემინისცენციები ნიკო სამადაშვილის პოეზიაში

აბსტრაქტი. ნიკო სამადაშვილი ღრმად იცნობდა აღმოსავლურ რელიგიებს, ფილოსოფიას, ლიტერატურას, ასევე დასავლურ სულიერ კულტურას, ისევე როგორც ინდური მოდერნიზმისა და რენესანსის წარმომადგენელი რაბინდრანათ თაგორი, რომელმაც შეძლო ხიდის გადგება ბუდიზმს, ინდუიზმს, ისლამსა და ქრისტიანულ მოძღვრებათა შორის. ნაშრომში შედარებულია ნიკო სამადაშვილისა და რაბინდრანათ თაგორის შემოქმედება, მათი ფილოსოფიური შეხედულებები და ესთეტიკა. შედარებითმა დაკვირვებამ ცხადად აჩვენა, რომ ორივე მათგანი მხარს უჭერდა რწმენას, მათი რელიგიური სიმბოლიზმი და ესთეტიკური იდეალები ერთნაირი იყო. ისინი რწმენაში ემებდნენ მარადიულ სიბრძნეს და ღვთიური მსახურებით ბედნიერების რწმენით ემებდნენ არა პრაგმატულ, მატერიალურ სიმდიდრეს, არამედ მაღალი ზნეობის სამსახურში, ღვთაებრივი იდეალებისა და უნივერსალური ჭეშმარიტებისკენ ისწრაფვოდნენ.

საკვანძო სიტყვები: ნიკო სამადაშვილი, რაბინდრანათ თაგორი, დასავლური, აღმოსავლური, კულტურა, ინდური, რენესანსი, რწმენა, სიმბოლიზმი და იდეალები.

Luara Sordia²

Sokhumi State University

Reminiscences of Rabindranath Tagore in the poems of Niko Samadashvili

Abstract. Niko Samadashvili was profoundly familiar with Eastern religions, philosophy, literature, as well as Western spiritual culture, like Tagore, representative of Indian modernism and Renaissance - with the Western religious culture. They favored

¹ ლუარა სორდია, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი.

² Luara Sordia, doctor of philological sciences, professor of Sokhumi State University.

the faith; their religious symbolism and aesthetic ideals were the very same. They sought torrential roads, conquering shortness through the service of divine, eternal wisdom, believing in happiness not in the pursuit of pragmatic material wealth but in the service of high morality, divine ideals and universal truth.

Key words: Niko Samadashvili, Rabindranath Tagore, Western, Eastern, culture, Indian, Renaissance, faith, symbolism and ideals.

ძირითადი ნაწილი. ნობელის პრემიის ლაურეატის – რაბინდრანატ თაგორის სახელს უკავშირდება ინდური ლიტერატურის მოდერნიზმი და რენესანსი. „მე მწამს აღმოსავლეთისა და დასავლეთის ჭეშმარიტი ერთობა. ყოველი ერი, რომელიც თავის თავში ჩაიკეტება, ახალი დროის სულს ეწინააღმდეგება“, წერდა თაგორი (თაგორი, 1960: 2). უნივერსალიზმით გამო-რჩეულმა ინდოელმა მწერალმა შეძლო ხიდის გადება ბუდიზმს, ინდუი-ზმს, ისლამსა და ქრისტიანულ მოძღვრებათა შორის.

თაგორისთვის უცხო იყო რამე რელიგიური დოქტრინით შეზღუდუ-ლობა. სამართლიანად არის მითითებული, რომ „დასავლეთის მეცნიერულ ტრადიციასა და ლაო-ძის და ბუდას ფილოსოფიურ მოძღვრებათა შორის გარკვეული ანალოგია არსებობს. თაგორის მოღვაწეობის ერთ-ერთი მიზანთაგანი დასავლეთის მეცნიერული ტრადიციისა და ძველინდური სიბრძნის ჰარმონიაში შერწყმა იყო“ (თაგორი, 1960: 2-4).

მსოფლიო მოგზაური, რომენ როლანის, აინშტაინისა და განდის მეგობარი წერდა: „მე ვევედრები უფალს, გულში არ ჩამაქრეს ნათელი და ჩრადნით ხელში არ მომიწიოს სიარული“. თაგორი ამ შინაგანი ნათლის შუქზე ჭვრეტდა მთელ სამყაროს“ (თაგორი, 1960: 5). ლევ ტოლსტოი ხაზგასმით აღნიშნავდა იმ ნათესაურ კავშირზე, რაც არსებობს ლაო-ძის მოძღვრებასა და ქრისტიანობას შორის.

ბუდისტების, დაოსების აღთქმები და მცნებები პირდაპირ ემთხვევა ქრისტიანულ ათ მცნებას. დაოსური რელიგიის მცნებანია: არა კაც ჰკლა, არა იმთვრალო, არა იცრუო, არა იქურდო, არა იმრუშო. არის კიდევ ათი კეთილი საქმე... ბუდიზმიც თანამოდმისადმი სიყვარულს და თანაგრძნობას, დამთმენლობას ქადაგებს. სიძულვილს სიყვარული უნდა მივაგოთ, ცხოვრება თანაგრძნობით და სიკეთით უნდა ავავსოთ“ (თაგორი, 1960: 136).

ბუდიზმში ინტუიციური და ინტელექტუალური შემეცნება ზნეობრივეთიკურ კატეგორიებს უკავშირდება (თაგორი, 1960: 143). ასეთივე შეხვედრის ადგილებია ბიბლიასა და „ბჰაგავად-გიტას“ შორის.

საქართველოში თავორის შემოქმედებით დაინტერესებას იჩენდნენ ლეო ქიაჩელი, გიორგი ლეონიძე, ლავრენტი ძიძიგური. ინდოელი პოეტის თექვსმეტი ლექსი უთარგმნია გრიგოლ რობაქიძეს. სანდრო შანშიაშვილს გადმოუქართულებია „გიტანჯალის“ 15 ლექსი. ხოლო მისი შემოქმედების ერთ-ერთი თვალსაჩინო კრებულის „გიტანჯალის“ სრული თარგმანი ეკუთვნის თამაზ ჩხენკელს (თავორი, 1960).

თავორისადმი ნიკო სამადაშვილის ინტერესი განაპირობა ინდოელი პოეტის მთარგმნელთან – თამაზ ჩხენკელთან სიახლოვემ, რაც კარგად ჩანს შემდეგ სტრიქონებში: „მოვალ და მეტყვი: წმინდა თავორი ინდოეთიდან მოედინება. და ამ ზვირთებში სულ კარგად მოჩანს რაბინდრანატის ზარების გლოვა. ბუდას ლოცვებით ვინც გადარჩება, მისტერიებით ის დაითრობა. მოქუხს პოეტის დიდი მდინარე, გვრიტების სტვენა მოსწყდება ჭალას, მე წაგიკითხავ ვარდებს, ბენარესს, შენ კი მიმღერებ შენს გიტანჯალის“ (შეხვედრა. თამაზ ჩხენკელს) (სამადაშვილი, 2004: 122).

მრავალ ასპექტში შეხვდნენ ერთმანეთს ინდოელი და ქართველი პოეტი. ისინი უპირატესობას ანიჭებდნენ რელიგიურ პოეზიას, მათთვის არსებითი იყო რწმენის პრიმატი, ფილოსოფიური პრობლემები, ხშირად ანალოგიურია მათი სახისმეტყველების ნიმუშები. თავორი ეთაყვანებოდა საღვთო შინაარსის ნათელს: „ნათელო, ცით გამომჭვირვალე ნათელო... ჩემი სიცოცხლის გულისგულში როკავს ნათელი – მიჯნურო ჩემო, აყვავდა შროშანი და იასამანი ნათელთა მორევში... ცისკრის ნათელმა ამივსო მზერა“ (გიტანჯალი) (თავორი, 1960: 59, 71).

ანალოგიური გაგებით ახსენებს პოეტი „უბიწო ნათელსაც“ (თავორი, 1960: 63, 68). თავორი მოგვაწოდებს: „სასანთლე შენი სიყვარულის ალით ალაგზენ“ (თავორი, 1960: 28, 36), „მე მუდამ ვცდილობ სიყვარული ვაყვავილო გულის მზვარეში“... პოეტის ღმერთი არის „სიყვარული, მიჯნური“ (თავორი, 1960: 59, 71). „ნათელი, სიხარული“ საღვთო სახელება ნიკო სამადაშვილის პოეზიაშიც (სამადაშვილი, 2004: 94).

შემთხვევითი არ არის „ნათლის“ და „მიჯნურის“ გაიგივება, რადგან ბიბლიაში ღმერთი მოიხსენება, როგორც „სატრფო“, „სულის შეყვარებული, „სიყვარული“ (ქებათა ქება სოლომონისა, 2,12,31,5,16) (ბიბლია, 1990: 15-16).

ქრისტე ამბობს სახარებაში: „მე ვარ ნათელი წუთისოფლისა“ (იოანე, 8,12) (ახალი აღთქმა, 1990: 196). მაჰმადიანურ მწერლობაში, მაზდეანიზმსა და ზოროასტრიზმში ღმერთი არის თეთრი, ნათელი, ბრწყინვალე.

„თეთრი სინათლის, სიწმინდის, სილამაზის, უმანკოების, წმინდანობის, სიხარულის, ბედნიერების, ნათლისღების ფერია, ქართული მონათვლაც ქრისტიანობას უკავშირდება“ (ნოზაძე, 1953: 133).

თაგორის მიზანია მიწიერი სურვილების უარყოფა, უზენაესის ტრფიალი: „ყველა ჩემს სურვილს რიოშსა და ბედითს დავარქმევ ბოხოქარი ჩემი სული შენს ტრფიალში ეძიებს სადგურს“ (თაგორი, 1960: 39, 47). პოეტის ღმერთი არის „სიყვარული, მიჯნური“. „მე მუდამ ვცდილობ სიყვარული ვაყვავილო გულის მზვარეში“, ნათქვამია „გიტანჯალში“ (თაგორი: 59, 71). ასევე, რელიგიური სახელებია თაგორის „ცისკრის ნათელი, ნათლის მორევი, უბიწო ნათელი“. ანალოგიური შინაარსისაა მისი „სიყვარული, მიჯნური, სიხარულის ხმა“: „ნათლის მორევი ყვავის შროშანი და იასამანი, ისმის სიხარულის ხმა“. ღმერთი მიწიერი, მოკვდავი ადამიანისთვის შეუცნობელი მარადიული სულია, სიმღერების ნიჭის მომმადლებელი იდუმალეა. თაგორის ღმერთს ეწოდება „იდუმალი მოციქული“ (1, 48,57), „იდუმალი გზების მაჩვენებელი“ (თაგორი, 1960: 99, 153), ნიჭის მომმადლებელი: „იდუმალეამ გადმოხეთქა გულის ბჭენი და სიმღერებად გადმომეღვარა“ (თაგორი, 1960: 100-154).. ინდოელ პოეტს თან სდევს „იდუმალთა მესვეური“, „სულის მჭვრეტელი“ (თაგორი, 1960: 89).

ნიკო სამადაშვილის ღმერთი „გულთამხილავია“, რომელიც რეკავს „იდუმალ ზარებს“ (სიზმრების ნაღვერდალი) (სამადაშვილი, 2004: 2) პოეტი არის „ჩაფიქრებული მისანი“, „უზენაესი მისტერიებით“, იდუმალეებით „მთვრალი“ (შეხვედრა) (სამადაშვილი, 2004: 73), რომელსაც „ამორძალეზად“ დაჰყვებიან მისტერიები (საუკუნის ნახევარზე მეტი გავიდა) (სამადაშვილი, 2006: 27). ნიკო სამადაშვილი „ყვავილების სიმღერით სუნთქავს“ (ხანდახან გხედავ (სამადაშვილი, 2004: 183).

თაგორი „მთვრალია სიმღერების სიხარულით“ (თაგორი, 1960: 2, 108). ნიკო სამადაშვილიც მთვრალია ლოცვით, დარდით (გადმორბენა სამყაროსკენ) (სამადაშვილი, 2006: 169-170). თაგორის გულიდან „სიმღერებად მოედინება ტკივილი, წუხილი“ (თაგორი, 1960: 81, 94). „დარდი, ცრემლი, სევდის კრაზანებია“ ნიკო სამადაშვილის ცხოვრებისა და პოეზიის მახასიათებელიც (ახლა კი) (სამადაშვილი, 2010: 35). „ცრემლის ღვართქაფი მოითქვრევა“ თაგორის თვალებიდან (თაგორი, 1960: 12, 20). ნიკო სამადაშვილის „ცრემლების შუქი“ დასაბამს ანათებს, დარდი, სულის მზერის შიგნით ჩაბრუნება ჭემმარტების მიგნების, თვალის ახელის იმპულსია.

„ყოვლადბრძენი ნიადაგ მწუხრს გარემოუცავს“, ნათქვამია ლაო-ძის „დაოდე ძინში“ (ლაოძი, 1983: 223).

თაგორი წუხს: „ქარმა ჩამიქრო ჩირაღდნები“ (თაგორი, 1960: 97, 10). ნიკო სამადაშვილი „ბნელი ქარებით წაქცეულ კანდელს“ ჰგავს (თამაზი) (სამადაშვილი, 2004: 239). თაგორი იყო „მარტოსული“ (თაგორი, 1960: 5, 50). „მარტო“ იყო „ლოცვით დამწვარი“ ნიკო სამადაშვილი. თაგორს ესმოდა „სიხარულის ხმა“, ხოლო „სიხარულის“ ადრესატი უზენაესია სახარებაში: „უთხრა მათ ანგელოზმა: „ნუ გეშინიათ, „ აჰა, გახარებთ დიდ სიხარულს, რომელიც მთელი ხალხისა იქნება“ (ლუკა, 2, 10) (ახალი აღთქმა, 1992: 113).

ნიკო სამადაშვილს ათეისტურ ეპოქაში მოუწია ცხოვრება, როცა „შერისხული“ არიან მლოცველები (სიზმრების ნაღვერდალი) (სამადაშვილი, 2004: 149). პოეტს აწუხებს, რომ „გულქვა მსოფლიო“ ვერ ამჩნევს სინათლეს (მარადისობის უარყოფა, სამადაშვილი, 2004: 254) და „ნათელი ამღვრეული“ (სამადაშვილი, 2004: 16). პოეტი მაინც „განთიადს“ უმზერდა, „გაუთენარ გზებზე“ მაინც „უფლის ნათელს“ ხედავდა (ატენის სიონი) (სამადაშვილი, 2006: 15-16). „ზეცაზე ზეცას“, „ცათა ცის“ გახსნას ჭკვრეტდა, ესმოდა „მარადისობის ბოხი ზარები“ (მამადავითის მთაზე გაუხვევ) (სამადაშვილი, 2004: 22, 37).

თაგორს დასცქეროდა „სიხარულის მზე“ (თაგორი, 1960: 47, 56). „ხატება მზისსახიანი“, „დიდმშვენიერი მზე“ (თაგორი, 1960: 75, 89, 77, 90). მზე საღვთო სახელია: „მზე და ფარია უფალი ღმერთი“ (ფს. 83,12) (ახალი აღთქმა, 1992: 614).

ნიკო სამადაშვილი მზის სახეში მოაზრებულ ღმერთს მიმართავდა: „იმას მიხედე, მზეო, ამაღამ, ვისაც ყინვებში ჩრდილი ეფარა, უპატრონობით რომ დაიღალა და თვალებს ძილში გამოეპარა“ (მზრუნველი თვალი) (სამადაშვილი, 2004: 92). თაგორის პოეზიაში ციდან მომზირალი თვალის ადრესატი ღმერთია: „შენი ხატება იხრება ციდან, თვალები შენი უმზერენ ჩემსას და გული ჩემი შენს ფერხთ შეეხო“ (თაგორი, 1960: 59, 71). პოეტის სულის თვალით ხილული „იდუმალთა მესვეური“ არის „თვალისჩინი დაუბინდველი“ (თაგორი, 1960: 70, 51).

ინდოელი პოეტი მუდმივად უზენაესის თვალთახედვის არეში გრძნობს თავს: „მაღალი ციდან უფლის თვალი დამაშტერდება და მომიხმობს უძლეველი ხელმწიფის ხელი“ (თაგორი, 1960: 18, 21). ნიკო სამადაშვილიც უფლის „მზრუნველი თვალის“ მოიმედეა (სამადაშვილი, 2004: 94).

თვალი საღმრთო სახელია: „ყველგან უფლის თვალებია, ხედავენ უკეთურებს და კეთილებს“ (იგავნი სოლომონისა 15,3) (ბიბლია, 2013: 627). „უპანაშიდებში“ უფალი სახელდებულია, როგორც „თვალი სამყაროსი, რომელიც არ მიწიერდება გარეგანი უწმინდურებით“... „ბჰაგავად-გიტაში“ ღმერთი წარმოდგენილია, როგორც „ასპირიანი, ათასსახოვანი, აღურიცხველი თვალის, მრავალგვარი და მრავალფერი უზენაესი“, არჯუნას რომ გამოეცხადა და ათქმევინა „შემიწყალე მე, მწყურია შენი საცნაურყოფა, მაგრამ არ ძალმიძს, მივწვდე ამ შენს გამოცხადებას“ (ბჰაგავად გიტა, 2006: 197).

თაგორის პოეზიაში ღმერთის სიმბოლოა „მეუფე“ (თაგორი, 1960: 52, 65). ინდოელ პოეტს ენატრება „მეუფეთა მეუფის საუნჯე“ (თაგორი, 1960: 56, 68), „ღამის უკუნში“ გრძნობს „მეუფის სიახლოვეს“ (თაგორი, 1960: 52, 65), ესმის „უფლის გალობის განგი“ (თაგორი, 1960: 3, 11), ატყვევებს „უფლის გალობა“ და ევადრება მას, „უფალო, მომეცი ძალი: არ უარვყო ძე უპოვარი და არასოდეს მოვიდრიკო ძლიერთა წინა“ (თაგორი, 1960: 37, 14).

ნიკო სამადაშვილიც მიმართავს ღმერთს: „ნეტავი ერთი წამოგახედა ჩემო მეუფევ და სიხარულო“ (სამადაშვილი, 2004: 12). თაგორი ღმერთს უწოდებს „ქუხილთა მბრძანებელს“ (თაგორი, 1960: 54, 66). ნიკო სამადაშვილს „ქუხილს შუქი“ უნათებს ბნელს (სამადაშვილი, 2004: 94). თაგორისთვის ღმერთი არის „სიცოცხლის სიცოცხლე“ (თაგორი, 1960: 4, 12).

ქართველ პოეტთან ღმერთს ეწოდება „სიცოცხლე ძვირი“ (სამადაშვილი, 2004: 116). თაგორი განარჩევდა „შესაქმის წმინდა ალს“ და „ამაო და მიწიერის უშრეტ შემწველ ცეცხლს (თაგორი, 1960: 54, 66). განელება, ნიკო სამადაშვილის პოეზიაში დარდების მახასიათებელია „ცეცხლის ვარამი“, „ორტოტა ცეცხლი“, ამასთან აწამებს საღვთო ცეცხლის ათეიზმის ზნეობა: „დღეს მაცხოვარი როგორ ვიწამო, როცა ის ცეცხლი შენშიც მკვდარია“ (დღის ბოლოს. ვასო მურვანიძეს) (სამადაშვილი, 2004: 23). ინდოელ პოეტთან „ტკბილი გალობანი ყვავილებად იშლებიან“ (თაგორი, 1960: 19, 27). „ფერისცვალების“ ავტორი „ყვავილების გალობით“ სუნთქავს (ხანდახან გხედავ) (სამადაშვილი, 2004: 183). ყვავილი საღმრთო სახელია: „ყვავილები დაჩნდნენ მიწის არსზე, ჟამი გალობისა მოიწია და ხმა ევრიტისა ისმის ჩვენს მხარეში“ (ქებათა ქება სოლომონისა, სამადაშვილი, 2004: 12) (ბიბლია, 1990: 15). „ყვავილების სიმღერა“, „ყვავილების გალობა“ აქცენტირებაა რელიგიურ პოეზიაზე. ღმერთს თაგორის შემოქმედებაში ეწოდება „ცა და უზეშთაესი ბუდე ყოვლისა... ზენაარი“ (თაგორი, 1960: 65, 136). ნიკო სამადაშვილის უპირველესი იდეალია „ლექსი, ცა და მარადისობა“, პოეტი

სულის თვალთ უმზერდა „თეთრ და უხილავ ცას“ (მზე ჩადიოდა მაღალ მთებს იქით) (სამადაშვილი, 2004: 164). ბიბლიაში უზენაეს, ღმერთების ცას „ცანი ცათანი“ ეწოდება: „...უფალი... ამალღებული ძველთუძველეს ცათა ცაში“ (ფს. 63,34) (ახალი აღთქმა, 1992: 594).

ქართველი პოეტი ხედავდა უზენაესის სამყოფელ ცას: „ზეცაზე ზეცა გადაფრინდება“ (ის განთიადის წინ დაბინდდება) (სამადაშვილი, 2004: 185), ესწრებოდა ცის გახსნას და ესმოდა მარადისობის ზარების ხმა (მამადავითის მთაზე გაუხვევ) (სამადაშვილი, 2004: 27-28).

ცის კულტია ჩინურ რელიგიასა და ფილოსოფიაში, კონფუციუსისთვის ცა არის უმაღლესი არსება, რასაც გააჩნია ძალა, გონება და განაგებს ადამიანთა ცხოვრებას. ცას მიიჩნევდნენ ბედისა და ბედისწერის სიმბოლოდ, ცას მიეწერებოდა ყოველი არსის წარმომშობი პირველმიზეზის ცნება. მრავალი შეხვედრის ადგილია ბიბლიასა და „ბჰაგავად-გიტას“ შორის, რომელშიც, საღვთო სახელებია: „მამა, შემოქმედი, წინამორბედი, გზა, უფალი, მოძღვარი, მეგობარი მიჯნური, საუნჯე, უკვდავება, სიყვარული“... (ბჰაგავად გიტა, 2006: 24). თავგორთან ღმერთის სახელია „უფალი გზა“ (თავგორი, 1960: 25, 33). ნიკო სამადაშვილის „მიუვალ გზას“ სვინქსის ზუზენი ამგზავრებია (როცა ბალახი ამოვა) (სამადაშვილი, 2006: 77).

ინდური სამყაროსთვის არც ღვთის განკაცებაა უცხო. უფალი თავისი უსაზღვრო გულმოწყალების და სახიერების გამო არაერთხელ შემოსილა ხორცი-არა მარტო იმისთვის, რომ მიწიერთათვის უღელი შეემსუბუქებინა, არამედ იმიტომაც, კაცთათვის ხელმისაწვდომი გამხდარიყო. „ბჰაგავად-გიტა“ ცდილობს მოარიგოს და შეათანხმოს ადამიანური პროგრესის სამი, გზა: გონების ანუ ცოდნის გზა, მოქმედების გზა და გზა რწმენისა. უპირველესი ყურადღება რწმენას ეთმობა.

პავლე მოციქულის მიხედვით, მთავარია „რწმენა, იმედი, სიყვარული“. ხოლო ამათგან კი „სიყვარულია უმეტესი“ (I კორინთელთა 14,13) (ახალი აღთქმა, 1992: 376). ქართველი პოეტი მოგზაურობდა კოსმიურში, ცდილობდა საღვთო ნისლში შეღწევას, როგორც ბიბლიური მოსე და თავისი შეუცნობელი სამყაროს გამო ამბობდა: „ნისლეთი იყო ჩვენი ცხოვრება და შთაგონების გუდამაყარი“ (თებერვლის ამინდს ჩუმად ეღვიძა).

თავგორი წუხდა: „სქელი ნისლი წაეფარა სიხარულის მბრწყინავ ლაჟვარდებს“. პოეტს იტაცებდა „ნისლოვანი შორეთის კალთა“ (თავგორი, 1987: 29). ნიკო სამადაშვილმა ურწმუნოების ეპოქაში იცხოვრა, როცა „ყელგამო-

ლადრულია უდაბნოს ბერი,“ „საყდრის ხმა რაღაცას ტყუის“, დიაკვანი ყასა-ბისგან არ განირჩევა, სინანული უცხოა ურწმუნო ადამიანისთვის. თაგორთან „წყვდიადში ძლიერნი და ბობოქარნი შემოიჭრნენ სალოცავში და უწმინდური ანგარებით დაისაკუთრეს მსხვერპლი უფლის საკურთხეველზე“ (თაგორი, 1960: 34, 42). მიუხედავად ამისა, ინდოელი და ქართველი პოეტი რწმენასთან კავშირს არ წყვეტდნენ.

თაგორის და ნიკო სამადაშვილის საერთო რელიგიური სახელებია: ნათელი, ცა, სიყვარული, მიჯნური, სიხარული, გზა, მეუფე, ქუხილი, სიცოცხლე, ცეცხლი, ყვავილი, მზე, თვალი. გარდა ამისა, თაგორი მიმართავს ასევე წმინდა წერილის სხვა რელიგიურ სიმბოლოებს: კარი, ელვა, უდამო შარავანდელი, მაცხოვარი... ასევე, პოეტი საუბრობს ხარებასა და ნათლის-ღებაზე. რაბინდრანატ თაგორისა და ნიკო სამადაშვილის ესთეტიკური კრედიო ყურადღებას იქცევს პოეზიის რელიგიურობის მოთხოვნით. თაგორის დევიზი იყო: „ელვით აინთე გულისგული, შეუპოვარმა უვალ გზაზე მარტო გასწიე“ (თაგორი, 1960: 25, 38).

ქართველი პოეტი ემიჯნებოდა „კაცობრიობის „ძველ უზუნდარს“, ცდილობდა ეპოვნა „ოცნება წმინდა, გზა მიუვალი“. ინდოელი პოეტის შემოქმედებაში მუზის მოვლინება სახელდებულია, როგორც „შთაგონების მოვანების ქარები, საამო ქარი“ (თაგორი, 1960: 5, 14). ნიკო სამადაშვილის პოეზიაში გარჩეულია „ზენა ქარი“, „საწუთროს ქარი“ და „ქვენა ქარები“. მუზის სტუმრობას გვაუწყებს „ზენა ქარი“ (წარსულის კვალი). „როცა ქარია და ხეებზე სხედან ლექსები (მე ვიცი) (სამადაშვილი, 1960: 237), ასეა მინიშნებული შთაგონების პროცესზე.

უზენაესი ჭეშმარიტების მიგნება უკავშირდება უსასრულო მოგზაურობას ადამიანის სულში, გულში, ქვეცნობიერში, ხილულ თუ უხილავ სამყაროში, მიღმურში, პლანეტებზე, კოსმიურში. თაგორი სწორედ ამ დიდი გზის ხანგრძლივ მგზავრობაზე მიგვაქცევინებს ყურადღებას: „წინ დიდი გზა მაქვს და ხანგრძლივი მგზავრობა მელის. ნათლის პირველი სხივთა ეტლით გავცურე სივრცე და სამყაროთა უდაბნოსკენ გეზაღებულმა ცდომილებზე და ვარსკვლავებზე აღვბეჭდე კვალი. ეს გზა ყველაზე შორი გზაა.. ცხრა მთას გადივლის“ .დავყიალებდი მე უგზო-უკვლოდ... და მესმის უზენაესის ხმა: ეს მე ვარ, მე ვარ“ (თაგორი, 1960: 20, 20).

პლანეტებზე, ვარსკვლავებზე „მგზავრის ფარანით“ გამგზავრებული, ასტრალური მოგზაურობის უნარით მომადლებული ქართველი პოეტი უახლოვდება მზეს, ვარსკვლავებს, ხედავს დაუსაბამოს, ბუდას და ქრისტეს, შორს გაღწევას მისი მიზანი (შენ შორს მიდიხარ) (სამადაშვილი, 2004: 236).

ლაო-ძის „დაო დე ძინში“ ნათქვამია: „სახლიდან გაუსვლელად ეგების: დაოს ჭვრეტა. ყოვლადბრძენი არ იძვრის: მაგრამ ყოველივეს შეიცნობს, თვალდახუჭულია და ბნელში დგას, მაგრამ უჭვრეტს საგანთა არსს“ (ლაოძი, 1983: 210, 211).

სულით იმოგზაურა დანტემ ჯოჯოხეთში, სალხინებულსა და სამოთხეში. სულიერ ზეცაში მიღწევა შესაძლებელია სულიერი განვითარებით. იოგების მიხედვით, ტრანსცენდენტერ პლანეტებზე მგზავრობისას, სულიერი ზეცის მისაღწევად საჭიროა სულიერი სხეული. სხვა პლანეტებზე მოგზაურობის მსურველს ჰქვია „სარვა-გატა“, რაც ნიშნავს მას, „ვისაც ყველგან მოგზაურობა სურს“. მოგზაურობა, ხეტიალი ინიციაციის მიღწევის საშუალებაა. „ადამიანს გონების აღმატებულობით თვით ზეცამდე ამაღლება შეუძლია“, ირწმუნება ნეტარი ავგუსტინე (ავგუსტინე, 1985: 267).

ღმერთი თაგორის მარადიული მეგზურია, გალობის მომმადლებელი, შემოქმედება არის ნებაყოფლობითი დიდი მარტვილობა: „მე მარტვილი ჩემი ხმით ვგალობ“, გვამცნობს თაგორი (თაგორი, 1960: 55,5). პოეტისთვის „უღელი უმძიმესი მხოლოდ შვებაა“ (თაგორი, 1960: 17,4). ნიკო სამადაშვილი ჯვარზე გაკრული, წამებული პოეტია (უკანასკნელი ზარების რეკვა) (სამადაშვილი, 2004: 34).

დიდი შემოქმედების უპირველესი მახასიათებელია სიახლე: „ბაგეებს წყდება ჯერ უთქმელი საგალობელი“, აცხადებს თაგორი (თაგორი, 1960: 9,13). არავის ჰგავდა, არავის იმეორებდა პოეზიისთვის სისხლდათხეული ნიკო სამადაშვილი: „გინახავთ კაცი, საუკუნეს ხმათაც არ ჰგავდეს და ყოველ დილით სისხლის ჭო-ღვაროს სახლიდან“ (გეჯა) (სამადაშვილი, 2004: 163). თაგორის წინამძღვარია „გალობის ხმები, ფერები, ნელსურნელება“ (თაგორი, 1960: 68,81). ნიკო სამადაშვილის მიხედვით, მთავარია „ხილვა, ზარების სმენა“... (ეს არის ღამის მაჯისცემა) (სამადაშვილი, 2004: 213). თაგორს ესმოდა „იდუმალი მოციქულის ფეხის ხმა და ჩუმი ძახილი“ (თაგორი, 1960: 48,54). ინდოელი პოეტის არსებაში თითქოს მთელი სამყარო დავანებულიყო: „ჩემმა გულმა ფართოდ გაიღო კარი და მასში შეიჭრა სამყაროთა მთელი ლაშქარი“... (თაგორი, 1960: 159,17) (თაგორი, 2013: 159). თა-

გორი მთელ სამყაროს ხედავდა თავისი საგანძურებით: „წამთა სამანი ირღვევა და სიკეთის შუქზე შენს უსაზღვრო სამყაროს ვხედავ უზრუნველად გაბნეული საგანძურებით“ (თაგორი, 1960: 82,10).

„თვალი მოგვარ ჩუმს და უსახოს. ჩემი სხეული აათრთოლა მისმა შეხებამ, ვისაც ვერასდროს შეეხები“, გვამცნობს პოეტი (თაგორი, 1987: 106), რომელიც შეიგრძნობს უზენაესი სამყაროს ნელსურნელებას. მისთვის ღმერთი არის ცხოვრების „სურნელოვანი, კურთხეული ღვინო“ (თაგორი, 1960: 71,84), რაც ასოციაციას იწვევს ესაია წინასწარმეტყველის „ძველ, დაწმენდილ ღვინოსთან“, რაც ასევე უზენაესის სიმბოლოა (ესაია 25,16).

ნიკო სამადაშვილი ხედავდა „განგების ჩრდილს“, „ფიქრების ჩრდილთა ტორტმანს“, „სამყაროს იქით მიმავალ მგზავრებს“ (ფერისცვალება) (სამადაშვილი, 2004: 62), „ბინდების გაღმა“ ამჩნევდა „მარადისობის ჩუმ უდაბნოს“ (ფილტვების სიყვითლე) (სამადაშვილი, 2004: 64).

თაგორთან „ცის აივანში მოარულს, კოსმიურში გაღწეულს, მოწოდების ნიშნად ხელს უქნევდნენ ბუდა და ქრისტე (დაუსაბამობის ხილვა) (თაგორი, 1960: 184), ხოლო სამადაშვილი „ვარსკვლავების ჭუჭრუტანებში ღვთისმშობლის ბეჭდების ბაცნარევი შუქის ციმციმს ამჩნევდა (ზამთრის სიმფონია) (სამადაშვილი, 2004: 41). „მარადისობის ხშირ მარგილებთან“ თვითონაც ანათებდა „ჭრელთვალეების მეტეორივით“ (მარგილები) (სამადაშვილი, 2004: 205). სჯეროდა, რომ „იალბუზიდან შეიძლება მოჰკრა თვალი სამყაროს იქით მიმავალ მგზავრებს“ (პოეტური გათხრები) (სამადაშვილი, 1995: 129). პოეტი ცას ეყრდნობოდა, მზეს ხვდებოდა (მამადავითის მთაზე).

ნათელხილვასთან ერთად, ნათელსმენის უნართაც იყო ქართველი პოეტი მომადლებული. ესმოდა „რაბინდრანატის ზარების გლოვა“ (შეხვედრები. თამაზ ჩხენკელს), „ზუზუნის ათასი წლების“ (საით ვინ იცის) ღმერთის“ „გაფრენის ხმა“, „ცისარტყელების ცეკვა“, „ბეთხოვენის ფრთხილი ნაბიჯი“, „ყვავილთა მწუხრი“, „ქარის ბალადა“, „გზების ყვირილი“, „ზეცის ზარი“, „მთების ხველა“, „ღამის მაჯისცემა“, „ქვესკნელთ გალობა“, „ოკეანეს სიმფონია“ „ტბების ტირილი“, „ათასი წლების ზუზუნი“, სმენას წვდებოდა უზენაესის მოწოდების ხმა: „უნდა მსოფლიოს კიდევ გაენდო“ (დაუსაბამობას ხილვა) (სამადაშვილი, 2004: 43).

ცნობილი თეოსოფოსი, მწერალი და მოგზაური ელენე ბლავატსკაია განარჩევდა შვიდ მისტიურ ბგერას. ნიკო სამადაშვილს ესმოდა „დიადი

შთამომავლობის ფეხის ხმა“ და „ გუგუნი“ (მთვლემარე ცისკარი) (სამადაშვილი, 1995: 199). ჟრუანელს გვრიდა „ცის ხმის სიამე“ (ბეთანია) (2,8), ცას ეყრდნობოდა, მხეს ხვდებოდა (სამადაშვილი, 2004: 237-238).

ცაში მოარულს, „უჟმურ, გულცივ მიწაზე სიდამძლის სუნი“ სცემდა (უკუღმართობა), „ფუქსავატ ლექსებს... რაღაც მყრალი სუნი სდიოდათ“ (დედამიწა ბლაოდა), ზარავდა „ლექსების სუნი, როგორც მძორების“ (სამადაშვილი, 1995: 253). ქართველი პოეტი გმობდა „ფიქრების აბლაბუდას, ტყუილების წუმპეს, მჩატე ფიქრებს, ფუქსავატ ლექსს, ქილიკა, ბლაგვ ბწყარებს“ (დედამიწა ბლაოდა) (სამადაშვილი, 1995: 253).

თაგორი საუბრობდა „მკვდარი სიტყვების მტვერზე“ (თაგორი, 1960: 96, 21). ინდოელ პოეტს სულს უწამლავდა „უშქარი ბრბო ცბიერი“ (თაგორი, 1960: 74, 87). ნიკო სამადაშვილს „ბრბომ შეუბღალა მაღალი გრძნობა“. თაგორისთვის კი, მიუღებელია „მგოსნური ქედმაღლობა“ (თაგორი, 1987: 15). „ვინც განდიდების კვერით დანაყრდა, რა ეშველებათ იმ უბედურებს“, წერდა ნიკო სამადაშვილი.

„გიტანჯალის“ ავტორს სწამდა თავისი შემოქმედების მარადიულობა: „ჩემი მცირე და მჭიმუნვარე ხმა შეუერთდა სამყაროს გალობას“, „ციაგებს სამყაროს უსაზღვრო კარიბჭეზე ჩემი გალობა“ (თაგორი, 1987: 82). ქართველი პოეტი დარწმუნებული იყო თავისი პოეზიის უკვდავებაში: „გაივლის დრო და დიდი ხნის მერე, ღმერთნი იტყვიან, ნიკო გვეწვია, შემოეხვევა ცის უწვდენ მერქანს ჩემი ცხოვრება და პოეზია“ (სამადაშვილი, 2004: 213). ღვთივმომადლებულ, ნიჭით გამორჩეულ ინდოელ კლასიკოსს „მარადიული სხივოსნობა“ ეხვეოდა (11,78). ქართველი პოეტის თვითრწმენის გამოხატულებაა „ლექსის ბაჯაღლო“.

ცხოვრების რაობას, ადამიანის დანიშნულებას, წარმავლობისა და მარადიულობის პრობლემებს უზენაესი გადასახედიდან, წმინდა წერილის და აღმოსავლური სიბრძნის კრიტერიუმების კვალობაზე გაიაზრებდნენ თაგორი და ნიკო სამადაშვილი.

როგორც ბიბლიაში, ისე აღმოსავლურ მოძღვრებებში გარჩეულია ორგვარი სიბრძნე. მიწიერი, პრაგმატული ინტერესების მსახურებას, ცოდვებს ჯოჯოხეთისკენ მიჰყავს ადამიანი, ხოლო რწმენის, სულიერების, მარადიული სიბრძნის ერთგულნი ტაძრისკენ მიმავალ გზას იკვლევენ და სასუფეველში მკვიდრდებიან.

სადვთო სიბრძნის მიგნება მხოლოდ „უბიწო სულების“ ხვედრია. პავლე მოციქულის წერილებში დაპირისპირებულია „წუთისოფლის მთავართა წარმავალი სიბრძნე და ღვთის სიბრძნე, საიდუმლოებაში დაფარული“ (I კორინთელთა, 2,6,7) (ახალი აღთქმა, 1992: 38). წმინდა მამა განარჩევს „წუთისოფლის სულს“ და „სულს ღვთისგან“ (I კორინთელთა, 2,12). იოანე მოციქული საუბრობს „წუთისოფლის მიეთ-მოეთსა“ და ღვთის სიბრძნეზე, რომელიც ეფუძნება სიყვარულს (I, 4,5, 6,8) (4,320). ერთმანეთს უპირისპირდება ცოდნა და სიყვარული და უპირატესობა სიყვარულს ენიჭება, რადგან „ცოდნა აამპარტავნებს, სიყვარული კი აშენებს“ (პავლე მოციქული, I კორინთელთა, 8,1) (ახალი აღთქმა, 1992: 367).

წმინდა მამა საუბრობს „ხორციელ ფიქრებსა და „სულის ნაყოფზე“ (პავლე მოციქული, გალატელთა, 6,17,8,23) (ახალი აღთქმა, 1992: 411). არასწორად მიიჩნევა ცოდნისა და რწმენის უკიდურესი გამიჯვნა, მთავარია რწმენისა და ცოდნის მორიგება.

თაგორს განასხვავებული აქვს მიწიური – რიოში, ბედითი სურვილები და ყველაფერზე მაღლა უზენაესის სიყვარულს აყენებს: „ყველა ჩემს სურვილს რიოშსა და ბედითს დავარქმევ, ბოზოქარი ჩემი სული შენს ტრფიალში ეძიებს სადგურს“ (თაგორი, 1960: 39,47). მისთვის, სანატრელია „მეუფეთა –მეუფის საუნჯე“, ანუ სიბრძნე (თაგორი, 1960: 56, 68). ინდოელი პოეტი მიმართავდა უფალს: „წაილე ჩემი წარმავალი ამაოება“ (თაგორი, 1960: 77, 90). ანალოგიური შინაარსისაა შემდეგი განაცხადიც: „მე არ მივყვები წუთისოფლის დროთა დინებას და გარემყოფი არ ვიძირები არსებობის დიდ მდინარეში“ (თაგორი, 1960: 75,88). მზის სახეში მოაზრებულ ღმერთს შესთხოვდა: „ო, ჩემო მზეო, დიდმშვენიერო, წაილე „ჩემი წარმავალი ამაოება“ (თაგორი, 1960: 77, 99). „ფუჭია წუთისოფელი“ (თაგორი, 1960: 78, 143). „მეომრების ყველა მონაგარი საწუთროს დარჩა“ (თაგორი, 1960: 82, 145), „საწუთროს ხმაური დასცინის მარადისობის გალობას“ (თაგორი, 1960: 96, 17) ასეთია პოეტის დასკვნა.

წუთისოფელი მიიჩნევა „ველურ გრიგალთა საუფლოდ, რომელსაც სილამაზის გრძნობა ათვინიერებს“ (თაგორი, 2013: 94). ლაო-ძი გვმოდღვრავს: „ვინც მორჩილებას წარმავალს, წარმავალის თანაარსია“ (ლაოძი, 1983: 92). ინდოელი ფილოსოფოსი განარჩევს ჭეშმარიტ სიბრძნეს და ცრუსიბრძნეს, როგორც ახალ აღთქმაშია დაპირისპირებულ სადვთო სიბრძნე და მიწიერი ინტერესების მსახურთა ეფემერული სიბრძნე. „არსში დაბრუნებას მარადისობა ჰქვია. ვინც შეიცნო მარადისობა – განსხვიოსნდა“ (ლაოძი, 1983: 140).

კითხვაზე: „ვინ არის ლაო-ძის ყოვლადბრძენი, მრავალჯამიერი?“ პასუხი ასეთია: „ვინც გადიადდა, ვინც წარუვალში გარდაიცვალა, ანუ გაუკვდავდა“ (ლაომი, 1983: 163). თაგორის პირით მიწიერების მსახური არსება ჩიოდა: „მე ვხედავ ქვიშას გარეგია წუხილსა და სიხარულში მტვრად აღგვილი ჩემი ცხოვრება“ (თაგორი, 1960: 45, 54).

ნიკო სამადაშვილი წუხდა სამყაროში ქვიშისა და ნაგავის მოძალეზაზე (რწმენა) (სამადაშვილი, 2006: 140). ქართველი პოეტის შემოქმედებაში მუდმივად დაპირისპირებულია წარმავლობა და მარადისობა და ყოველთვის ნეგატიურად ამის დახასიათებელი წარმავლობა: „წარმავლობის ოხერი მარანი, საშიშარი წუთისოფელი, წარმავლობის ტიალი ყორე, წარმავლობის მძლე ქოქოლა, ყბედი საწუთრო, გულქვა საწუთრო, წარმავლობის ღრენა. ვერაგი და ტიალი წუთისოფელი, საწუთროს ქარი, გავემებული საწუთრო, წარმავლობა და არარაობა, შეშლილი ამაოება, საძულველი წარმავლობა. „ზღვის სიმფონიაში“ გაიგივებულია წარმავლობა და ამაოება: „გვეჯავრება წარმავლობა...ზღვამ წაიმღერა თავის დიდი ამაოება“ (სამადაშვილი, 2006: 140). ბიბლიაში ზღვა ცოდვილი ცხოვრების სიმბოლოა: „ბოროტეულნი აღელვებულ ზღვას ჰგვანან, რომელიც ვერ წყნარდება და მისი ტალღები ისერიან ლაფს და ტალახს“ (ესაია წინასწარმეტყველი, 57,20) (*ბიბლია, 1990:116*).

ზღვის გადალახვა ცოდვებზე ამაღლებას ნიშნავს. ბიბლიაში ებრაელეზმა ღვთის დახმარებით უვნებლად განვლეს ზღვა, ხოლო მათი მდევნელი ეგვიპტელები დაიღუპნენ. „მცირედმორწმუნე“ პეტრე იძირებოდა ზღვაში, ხოლო ქრისტე თავისუფლად დადიოდა ქარიან ზღვაში. მორწმუნე თაგორიც ტკბილხმოვანი გალობით გადაიფრენს ზღვას. „ტკბილხმოვანი გალობითა... შენდამი თავყანისცემა ფრთებსა შლის ლალი ჩიტივითა, ზღვა რომ უნდა განვლოს ფრენით... და მე სიმღერის სიხარულით მთვრალს მავიწყდება ჩემივე თავი და შენ – შენ მოძღვარს მეგობარს გარქმევ“ (თაგორი, 1960: 69, 69).

ნიკო სამადაშვილის „ზღვის სიმფონიაში“ ზღვა „დიდი ამაოებაა“: „ზღვამ წაიმღერა თავის დიდი ამაოება. ტალღები ისევ წკავწკავებდნენ, როგორც ძაღლები და ძაღონებდა ყრუ და მდორე უსაზღვროება“. ამასთან, პოეტს უყვარდა „სიზმრის ჩვენება და ოკეანის სიმფონია“ (ნაწყვეტები სინანულიდან) (სამადაშვილი, 2004: 191). ხოლო ოკეანის ბნელ უფსკრულეზში მარგალიტის მაძიებელი თაგორი ტოვებს წყლის სტიქიას და გრიგალებში მოარულ თავისი ნავის ნავსადგურს ეძებს: „მე ვიძირები ოკეანის ბნელ უფსკრულეზში სასოებითა, რომ უსახოს სწორუპოვარ მარგალიტს ვპოვებ.

მეყო ამ ზღვაზე რაც ვიქროლე დაუდგომელად, დრო არის აწი, გრიგა-
ლებით შემუსვრილი ჩემი ნავი ნავსადგურში შემოვაცურო“ (თაგორი, 1960:
97, 10). პოეტი წამებულია რწმენის გარეშე: „...როცა ვერა ვჭკვრეტ შენს ხატე-
ბას–ჩემი შრომა მარტვილობის უნაპირო ზღვად მეჩვენება“. ამასთან, „უკი-
დეგანო ზღვად, მოღელავს გალობის ხმა, ფერები და ნელსურნელება“ (თა-
გორი, 1960: 61, 81), „უფლის გალობის წმინდა განგი ანგრევს ზღუდეებს“
(1, 3, 11), პოეტს ეძახის „ტალღათა უცნაური ჩქამი“ (თაგორი, 1960: 72, 85).
თაგორი ნატრობდა არა მიწის ხუნდს და ბორკილს, არამედ უზენაესის სი-
ყვარულის ბორკილს: „...დე, ყველა ხუნდი და ბორკილი ტანს შემომაცვდეს,
რომ შენგან ტყვექმნილს მხოლოდ შენი სიყვარულის ბორკილი მედოს“
(თაგორი, 1960: 35, 43).

ინდოელი პოეტი ევედრებოდა უფალს: „...მომეცი ძალი, არ უარვყო ძე
უპოვარი და არასოდეს მოვიდრიკო ძლიერთა წინა“ (თაგორი, 1960: 37, 43).
„მოდინ ჩემთან, რომ ჩემზე წესი განაწესონ და მით შემბოჭონ, მაგრამ მე
მათი სიმართლის ბჭეს არ ვეპუები“ (თაგორი, 1960: 17, 25).

ნიკო სამადაშვილს მართლა კატორღა, ბორკილი, თოკი არგუნა სამშო-
ბლომ: „ჩემი სამშობლო მექცა კატორღად, ხელფეხზე მადევს მძიმე ბორკი-
ლი, ეს პოეზია დე დარჩეს ოხრად, თუ ჩამასვენეს მე გათოკილი“ (რევიზიის
დროს) (სამადაშვილი, 2004: 219). პოეტის ხვედრი იყო „ბნელი საკანი, ჯვა-
რცმა, მაგრამ არ ითვალისწინებდა უპრინციპოთა რჩევას: „ხმაც შეიცვალე,
„სახის იერიც“... ორივე პოეტი გაიაზრებდა ადამიანის დანიშნულებას. ნი-
კო სამადაშვილი თავისთავს უსვამდა კითხვას: „...დედამიწაზე ნეტავი
რისთვის შემოვხეტე?“ (წაშლილი კვალი).

ბუდიზმში, „დაო დე ძინში“, სახარებაში ანგარება, მიწიერი ინტერესე-
ბის მსახურება უბედურებად ითვლება, ხოლო მიწიერი უბედურება ბედ-
ნიერების საწინდარად: „ო, უბედურებავ, შენ ხარ ძირი ბედნიერების, ო, ბე-
დნიერებავ, შენ ხარ ძირი უბედურების“ (ლაოძი, 1983: 146). „ვინც გაცოდ-
ვილდა მთელი ქვეყნის ცოდვით: გაწინამძღვრდა ცისქვეშეთში. ვინც დაი-
ტანჯა მთელი ქვეყნის ტანჯვით: გამეუფდა ცისქვეშეთში“ (ლაოძი, 1983:
232). „ვინც წარუვალში გარდაიცვალა: „მარადიულია“ (ლაოძი, 1983: 201).

რაბიდრანათ თაგორის მიხედვით, „ყველა მიწიური სურვილი ბედიით
და რიოშია“ (თაგორი, 1960: 39, 47). ის ნაზიარებია „უზენაესის აურაცხელ
საუნჯეთ“ (თაგორი, 1987: 56). ნიკო სამადაშვილიც გვარწმუნებს: „... სიცო-
ცხლეს მაინც რა არ სჯობია, რომ ამ დასაქცევ დედამიწაზე ბედნიერებაც
დასაგმობია“ (გული და ჯანლები) (სამადაშვილი, 2004: 10). პოეტი უარს

ამბობს მიწიერ, პრაგმატულ ინტერესებზე: „...როგორ არ მინდა, რომ ხვალ გათენდეს, როგორ არ მინდა ბედნიერება“ (სად არის, სადა?) (სამადაშვილი, 2004: 53).

„ბედნიერებით გამოწვეულ უბედურებაზე“ ამახვილებდა ყურადღებას გალაკტიონი, მისთვის ბედნიერება იყო პოეზიის მარგალიტები, „ოქროს ქნარი“. ნიკო სამადაშვილის იდეალი იყო „ქარვის სტრიქონები, „ლექსის ბაჯალლო“. „ფერისცვალების“ ავტორი სწორად კითხულობდნენ „ბედი-სწერის რუკას“ (შეხვედრები სამხარზე) (სამადაშვილი, 2004: 144).

გამოყენებული ლიტერატურა:

თაგორი (1960): რაბინდრანატ თაგორი, „გიტანჯალი“, ინგლისურიდან თარგმნა თამაზ ჩხენკელმა, თბილისი;

სამადაშვილი (2004): ნიკო სამადაშვილი, „ფერისცვალება“, „ლიტერატურის მატთანე“, თბილისი;

ბიბლია (1990): ბიბლია ორ წიგნად, წიგნი II, თბილისი;

ახალი აღთქმა (1992): ახალი აღთქმა და ფსალმუნები, სტოკჰოლმი, 1992;

ნოზაძე (1953): ვიქტორ ნოზაძე, „ვეფხისტყაოსნის“ ფერთამეტყველება, ბუენოს აირესი;

სამადაშვილი (2006): ნიკო სამადაშვილი, ასი ლექსი, გამომცემლობა „ინტელექტი“, თბილისი;

სამადაშვილი (2010): ნიკო სამადაშვილი, ქართული პოეზია, „საოჯახო ბიბლიოთეკა“, თბილისი;

ლაოძი (1983): ლაოძი, დაო დე ძინი, თარგმანი, შესავალი და განმარტებანი ლერი ალიმონაკის, „საბჭოთა საქართველო“, თბილისი;

ბიბლია (2013): ბიბლია, „პალიტრა L“, თბილისი;

ბჰაგავად გიტა (2006): ბჰაგავად-გიტა, ინდური ლოტოსი, თარგმნა, შესავალი და კომენტარები დაურთო თამაზ ჩხენკელმა, „ლიტერატურის მატთანე“, თბილისი;

თაგორი (1987): რაბინდრანატ თაგორი, რჩეული, თარგმანი ციცინო გამყრელიძის, თბილისი;

ნეტარი ავგუსტინე (1985): ნეტარი ავგუსტინე, „აღსარება“, საქართველოს ეკლესიის კალენდარი, თბილისი;

თაგორი (2013): რაბინდრანატ თაგორი, დღენი ჩემი სიჭაბუკისა, ოთხი ცხოვრება, თარგმანი ციცინო გამყრელიძის, თბილისი;

სამადაშვილი (1995): ნიკო სამადაშვილი, შეხვედრები და სინანული, „მერანი“, თბილისი;